

2. Про затвердження Порядку державної реєстрації договорів комерційної концесії (субконцесії): наказ Міністерства юстиції України від 29 вересня 2014 р. № 1601/5 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 82. – Ст. 2346.

3. Ley 7/1996, de 15 de enero, de Ordenaciyn del Comercio Minorista. Publicado en: «BOE» п.м. 15, de 17 de enero de 1996, pбginas 1243 a 1254 (12 pбgs.) // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mpr.gob.es/>

4. Code de commerce Version consolidйе au 1 janvier 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.legifrance.gouv.fr/>.

УДК 347.425.5

Вавженчук С. Я., д.ю.н., доцент,
Сирота І. І., студент,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана»,
м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ ПРОЦЕНТІВ ЗА КОРИСТУВАННЯ ЧУЖИМИ ГРОШОВИМИ КОШТАМИ

В країнах з розвиненої економікою грошові відносини посідають особливе місце, оскільки є ключовим елементом економічної співпраці суб'єктів цивільного права. Ефективним заходом для запобігання порушення грошових зобов'язань є законодавче встановлення процентів за користування чужими грошовими коштами. Новий Цивільний кодекс України більш детально регулює питання процентів за користування чужими грошовими коштами, проте й досі серед вчених-правників немає єдиної точки зору щодо їх правової природи. Актуальності проблемі визначення правової природи процентів за користування чужими грошовими коштами надає той факт, що саме від правової природи даних процентів залежить об'єм відповідальності боржника перед кредитором в разі правопорушення.

Проблемі процентів за користування чужими грошовими коштами приділили увагу в своїх роботах такі вчені як Л. А. Лунц, Л. С. Ел'яссон, О. П. Подцерковний, О. І. Шаповалова, Л. А. Новосьолова, І. Б. Новицький, М. І. Брагінський та інші.

Стаття 625 Цивільного кодексу України передбачає сплату трьох процентів річних від простроченої суми, якщо інше не встановлено договором або законом. Серед науковців існує три точки зору щодо правової природи даних процентів, так проценти за користування чужими грошовими коштами розглядаються як плата за користування чужими коштами, як збитки кредитора, та як неустойка (пеня).

Необхідність встановлення процентів за користування чужими грошовими коштами зумовлена особливістю об'єкту грошових правовідносин – грошей. Як зазначали Л. А. Лунц та Л. С. Ел'яссон, гроші мають абсолютну корисність в цивільному обороті, тобто характеризуються можливістю корисного використання грошей як засобу обміну. Що в свою чергу тягне за собою зобов'язання боржника в сплаті процентів за користування чужими грошовими коштами [1, с. 96; 2, с. 7–8]. Потрібно відмежовувати проценти за договором, які встановлюються згодою сторін, та проценти за 625 статтею Цивільного кодексу України, що є санкцією за порушення боржником свого зобов'язання. Таким чином Цивільний кодекс встановлює плату за користування чужими грошовими коштами поза договірними правовідносинами, оскільки нарахування процентів за договором припиняється в момент закінчення договору, а в разі прострочення виконання свого зобов'язання боржник продовжує користуватися чужими грошовими коштами.

Виникає питання як співвідносити неустойку (пеню) та проценти за користування чужими грошовими коштами, оскільки вони є схожими так як з одного боку причиною їх нарахування є порушення грошового зобов'язання, а з іншого – схожі за порядком нарахування залежно від суми боргу за договором. До того ж суперечностей додає непослідовне тлумачення Вищим Господарським Судом України, який в оглядовому листі від 29.04.2013 зазначав що пеню необхідно відрізняти від процентів за користування чужими коштами, що є платою саме за користування ними, а не санкцією за невиконання чи неналежне виконання зобов'язання [3]. А в інформаційному листі від 20.05.2014 притримується абсолютно протилежної точки зору – проценти за користування чужими грошовими коштами у випадку прострочення невиконаного зобов'язання за своєю правовою природою також є пенею [4].

Перш за все необхідно звернути увагу на те що неустойка (пеня) є способом забезпечення зобов'язання, роль якого полягає у мотивуванні боржника до виконання зобов'язання, як під час дії договору, так і після прострочення його виконання шляхом нарахування певної суми коштів за кожен день прострочення зобов'язання. Таким чином змінюючи характер впливу на боржника, основною метою неустойки залишається мотивація боржника до виконання свого зобов'язання. В той же час проценти відповідно до положення статті 625 Цивільного кодексу України є законодавчо встановленою платою за користування грошовими коштами, які застосовуються у випадку прострочення виконання зобов'язання.

Отже, встановлені 625 статтею Цивільного кодексу України проценти за користування чужими грошовими коштами застосовуються до боржника у

випадку прострочення договору, і за своєю правовою природою є платою за користування чужими грошовими коштами.

Література

1. Лунц Л. А. Деньги и денежные обязательства в гражданском праве / Л. А. Лунц; – М.: Статут, 1999. – 351 с.
2. Эльясон Л. С. Деньги, банки и банковские операции / Л. С. Эльясон. – М.: Экономическая жизнь, 1926. – 240 с.
3. Про деякі питання практики застосування господарськими судами законодавства про відповідальність за порушення грошових зобов'язань: Оглядовий лист ВГСУ від 29.04.2013 р. № 01-06/767/2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0767600-13>.
4. Про доповнення Інформаційного листа Вищого господарського суду України від 15.03.2011 № 01-06/249 «Про постанови Верховного Суду України, прийняті за результатами перегляду судових рішень господарських судів»: Інформаційний лист ВГСУ від 20.05.2014р. № 01-06/646/2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v-646600-14>.

УДК 347.1

Вавженчук С. Я., д.ю.н., доцент,

Фулей Г. І., студентка,

Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана,
м. Київ, Україна

ВИКОНАВЧИЙ НАПИС НОТАРІУСА В СИСТЕМІ ЗАХИСТУ СУБ'ЄКТИВНИХ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ

Наріжним каменем цивільного права завжди залишалось питання захисту суб'єктивних цивільних прав. З метою швидкого та ефективного здійснення захисту та відновлення порушених цивільних прав було впроваджено виконавчий напис нотаріуса – правовий інструмент захисту цивільних прав, який пройшов тривалий шлях становлення та витримав апробацію часом.

Актуальність дослідження даної теми обумовлена наявністю значної кількості оспорюваних виконавчих написів нотаріуса, що свідчить про наявність у даній сфері цілої низки проблем. Вагомим недоліком чинного законодавства є відсутність легального визначення поняття «виконавчий напис нотаріуса» з одного боку, та брак єдиного доктринального підходу щодо визначення місця виконавчого напису нотаріуса в системі захисту цивільних прав – з іншого. Все це нівелює потенціал даного інструменту захисту цивільних прав та відводить йому маргінальне становище у механізмі правового захисту.